

протязі декількох століть були офіційним джерелом об'єктивного права Стародавньої Індії.

Запропоновані по тексту рекомендації сприятимуть удосконаленню прав людини в Україні та світі.

Список використаних джерел:

1. Держава і право стародавньої Індії. Електронний ресурс: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/4791/
2. Індуське право. Електронний ресурс: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Кормич А. І. Історія вчень про державу і право: Навч. посібник. К.: Правова єдність, 2009. 312 с.
4. Право Стародавньої Індії. Електронний ресурс: https://pidru4niki.com/1281041956548/pravo/pravo_starodavnoyi_indiyi
5. Право стародавньої Індії. Електронний ресурс: https://stud.com.ua/95568/pravo/sudova_sistema

Кудла І.О. курсант факультету підготовки фахівців для підрозділів стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Науковий керівник: Долгорученко К.О., доцент кафедри теорії та історії Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна.

КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЯК ФЕНОМЕН ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ ДІЙСНОСТІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Вступ. У сучасному законодавстві більшості країн колабораціонізм (фр. співпраця) кваліфікується як злочин проти своєї держави, зрада. Залежно від міри шкоди, спричиненої колаборантом, у правових нормах національних

законодавств передбачено або довгострокове ув'язнення, або смертна кара. Метою і завданнями дослідження є: а) аналіз наукових джерел щодо проблеми; б) характеристика колабораціонізму як феномена політико-правової дійсності у другій світовій війні; в) висновки і рекомендації.

Основний текст. З негативним значенням поняття «колабораціонізм» як «співробітництво» політики стали вживати після зустрічі А. Гітлера з головою французького режиму Віші маршалом А. Петеном у 1940-му році. Під час переговорів сторони проголосили колабораціонізм політичним принципом у співробітництві держав. Перебуваючи у нерівному становищі, переможена та окупована Франція, а саме її істеблішмент, сприймали колабораціонізм як абсолютну воєнно-політичну та економічну капітуляцію перед нацистською Німеччиною.

У цілому, в роки Другої світової війни, соціально-політичне явище колабораціонізму стало притаманним не тільки Франції, але практично кожній окупованій нацистським агресором країні. А значить, дане поняття швидко увійшло до політико-юридичного лексикону у виключно негативному значенні.

У радянські часи, французьке за походженням слово «колабораціонізм», майже не вживалось. А для кваліфікування злочинної співпраці з гітлерівськими окупантами у військовій та політичній сфері активно використовувались юридичні категорії «пособництво» та «державна зрада».

В Україні колабораціонізм, як феномен політико-правової дійсності часів радянсько-німецької війни, починає вивчатися з 90-х років ХХ століття.

Перші спроби теоретичного обґрунтування наукового поняття «колабораціонізм» здійснили такі вітчизняні науковці, як О. Потильчак, М. Коваль, О. Лисенко, Т. Вронська, С. Кульчицький.

Праці А. Боляновського, В. Вериги, О. Литвина, І. Дерейка, С. Дробязка, О. Марущенка, Г. Мамулія, І. Муковського, Б. Ковалю, М. Семіряги, В. Сергійчука та В. Шайкан суттєво розширили та конкретизували поняття

колабораціонізму у контексті типів та форм «співробітництва з окупантами» періоду війни.

Фактично, сьогодні у історико-правовій науці сформовано три основні підходи до розуміння означеного поняття як феномену періоду Другої світової війни, а саме:

- це будь-яке співробітництво з окупантом, відповідно, таке явище заслуговує морального осуду [1, с. 32];

- це складне, неоднозначне суспільно-психологічне та етичне явище, що виникає в результаті взаємодії суб'єктів комунікативного процесу (окремих індивідів, певних політичних організацій) з окупантами. Це добровільна або вимушена співпраця з ворогом у будь-яких сферах життя: політичній, військовій, економічній, побутовій, соціокультурній [5, с.248];

- це усвідомлене, добровільне та зумисне співробітництво з ворогом у його інтересах і на шкоду своїй державі та її союзникам [4, с.123].

Співробітництво з німецько-фашистським загарбниками, за радянським законодавством повоєнних років, вважалося не лише військово-політичне співробітництво, а й безпосередня ініціативна робота в адміністративних органах окупантів та дуже широка палітра інших видів діяльності пересічних громадян на всіх посадах і робочих місцях установ та закладів, що функціонували на захопленій нацистами території.

Висновок. Сьогодні, враховуючи складні військові та соціально-політичні реалії України, зміст поняття колабораціонізм як політико-правового феномену періоду Другої світової війни, потребує не тільки уточнення, але й принципового переосмислення. На наш погляд, все ж таки, слід відрізнити зумисну добровільну співпрацю з окупантом від вимушеного співробітництва населення, яке мало, зазвичай, на меті виживання в умовах жорстокого окупаційного режиму, і стало способом самозбереження, результатом, так званої, адаптації до умов війни та окупації.

Список використаних джерел:

1. Боляновський А. Українські військові формування в збройних силах Німеччини (1939–1945). Львів, 2003. 686 с.
2. Вронська Т. Феномен «пособництва»: до проблеми кваліфікації співпраці цивільного населення з окупантами у перший період Великої Вітчизняної війни. Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей / НАН України, Ін-т історії України. Київ. 2008. Вип. 11. С. 88–97.
3. Гончаренко О. Проблеми інституційного визначення терміна колабораціонізму, його видів та ознак у сучасній вітчизняній історіографії. Військово-історичний меридіан. 2009. №5. С.5 – 24.
4. Дерейко І. Колабораціонізм, поняття. Енциклопедія історії України: Т. 4. Київ. 2007. 528 с.
5. Шайкан В. Колабораціонізм в Україні у роки Другої світової війни: причин виникнення, особливості, масштаби. Друга світова війна і доля народів України: матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Київ. 2005. С. 44–51.

Купріяненко П.А.

Студентка I курсу Університету

Митної справи та фінансів.

Науковий керівник: Макушев П.В. д.ю.н., професор.

Університету

Митної справи та фінансів.

м. Дніпро, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ І ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Вступ. Думки про те, що люди володіють своїми правами з'являються на в багатьох культурах стародавніх країн. Історія прав людини нараховує не одне тисячоліття. Утвердження прав і свобод людства пройшло великий шлях, з кожним кроком обмежуючи свавілля влади держав та поширюючи принцип